

jenské správy» uvádí v části I. čl. 8 výslovně, že poživatelé vojenských odpočivných platů, vykonávají-li práce nebo služby na základě smluvního poměru pracovního, služebního, učňovského, volonterského nebo praktikantského a je-li to zaměstnání trvalé a hlavní, podléhají nemocenskému pojištění soukromých zaměstnanců (zák. č. 221/24 Sb.), a že vojenští gážisté v. v., kteří podléhají některému veřejnoprávnímu nemocenskému pojištění, nemají nároku na Léčebnou péči vojenské správy.

Namítá-li stížnost dále, že Vladimír W. je vyňat z pojistné povinnosti podle zák. č. 221/24 Sb., podléhaje pojistné povinnosti podle § 1 lit. d) zák. č. 221/25 Sb., přehlíží, že osoby uvedené pod lit. d) 1. odst. § 1 zák. č. 221/25 Sb. jsou podle tohoto zák. pojištění pro případ nemoci jen, nepodléhají-li nemocenskému pojištění podle zák. č. 221/24 Sb., že tedy, jak nss konstantně judikuje (viz zejména Boh. A 8718/30, 8831/30, 9399/31 a 10.263/33) otázka pojistné povinnosti podle zák. č. 221/24 Sb. je otázkou primérní a že osoba podle tohoto zák. proti nemoci pojištěná nepodléhá pojištění podle zák. č. 221/25 Sb. a nikoliv naopak. I kdyby tedy bylo pravda, že Vladimír W. náleží mezi osoby jmenované pod lit. d) 1. odst. § 1 zák. č. 221/25 Sb., byl by vyloučen z pojistné povinnosti podle tohoto zák. právě proto, poněvadž podléhá pojištění nemocenskému podle zák. č. 221/24 Sb.

Pokud stížnost konečně namítá, že ustanovení § 5 lit. a) zák. č. 221/24 Sb. výslovně vylučuje všechny zaměstnance státu, kteří mají nárok v případě nemoci na služné aspoň na dobu jednoho roku, kterážto podmínka jest prý u Vladimíra W. splněna, nemohl jí nss ani v tomto směru přisvědčiti. Stížnost nepochopila totiž pravého dosahu zmíněného předpisu § 5 lit. a) zák. č. 221/24 Sb. Tento předpis má za účel vyjmouti za určitých dalších předpokladů z pojistné povinnosti podle tohoto zák. zaměstnance státu a jiných nucených svazků územních nebo korporací jim na roveň prohlášených, kteří by jinak podle znění § 2 tohoto zák. pojištění podléhaly. Jsou-li tedy zaměstnanci státu, územních svazků a veřejných korporací jako takoví z nemocenského pojištění podle zák. č. 221/24 Sb. vyňati, není tím ještě nikterak řečeno, že by tito zaměstnanci byli vyňati z pojistné povinnosti podle cit. zák., vykonávají-li vedle své funkce veřejných zaměstnanců ještě u jiného zaměstnavatele práce nebo služby, spadající pod ustanovení § 2 cit. zák.

### Č. 11.045.

**Jazykové právo: I. O jazykové stránce nálezů na obecních úřadovnách a o pojmu »vyhlášky« obce ve smyslu jaz. zák.**

**Řízení správní: II. Stává se žádost, aby podanému odvolání byl přiznán odkladný účinek, bezpředmětnou tím, že nadřízená stolice zamítne odvolání ve věci?**

(Nález ze dne 6. února 1934 č. 2571.)

Prejudikatura: ad I Boh. A 9003/31, 10.525/33.

Věc: Město Liberec proti ministerstvu vnitra o jazykové právo.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.



D ů v o d y: Zsp v Praze zjistila, že úřadovny městských výběrčích mýta v Liberci jsou zevně označeny jen v jazyku německém, a že i nápisy, mající za účel upozorniti projíždějící povozy na městskou mýtní stanici, jsou vyhotoveny toliko v tomto jazyce. Vytkla proto výměrem z 9. listopadu 1927 městské radě stěžujícího si města podle čl. 97 odst. 1 jaz. nař. porušení jeho předpisů a uložila jí, aby podle čl. 82 odst. 1, pokud se týče čl. 81 odst. 2 tohoto nař. opatřila uvedená označení a nápisy také textem v jazyku státním. V důvodech bylo uvedeno: Podle čl. 82 odst. 1 cit. nař. platí pro zevní označení obecních úřadoven obdobné ustanovení odst. 1, 2 a 3 čl. 81. Podle čl. 81 odst. 2 v obcích, jež mají podle posledního soupisu lidu aspoň 3000 obyvatelů, a takovou obcí jest i Liberec, má býti vyhláška vydána vždy také v jazyku čsl. Označení městských úřadoven výběrčích mýta jen německými nápisy »Städtischer Ansageposten für Getränke und Fleischeinfuhr« a pod. jest po stránce jazykové závadné. Právě tak jedině německé obecní vyhlášky, jimiž se projíždějící povozy upozorňují na městské stanice pro vybírání mýta, jako »Halt Maut« a pod. nevyhovují jazykovým předpisům. Zároveň bylo vysloveno, že případné odvolání nemá podle § 93 min. nař. č. 52 z r. 1855 ř. z. odkladného účinku.

Nař. rozhodnutím nevyhovělo min. vnitra odvolání stěžující si obce, podanému z tohoto výměru z důvodů v něm uvedených. K vývodům odvolání podotklo, že ustanovení čl. 81 odst. 2 a 82 odst. 1 věty první jaz. nař. byla vydána na základě § 3 odst. 3, pokud se týče na základě a v mezích § 8 odst. 1 jaz. zák. Čl. 81 odst. 6 jaz. nař. se napadený výměr vůbec nedovolává; jsou tedy nemístné vývody odvolání tohoto předpisu se týkající. Zároveň bylo vysloveno, že stížnost do odepření odkladného účinku odvolání stala se tímto rozhodnutím bezpředmětnou.

O stížnosti uvažoval nss takto:

Nař. rozhodnutí obsahuje celkem tři výroky. Prvními dvěma výroky, opřenými o předpisy čl. 82 odst. 1 a 81 odst. 2 jaz. nař., ukládá se stěžující si obci, aby jednak zevní označení budov, v nichž jsou umístěny úřadovny městských výběrčích mýta, jednak vyhlášky, jimiž se upozorňují projíždějící povozy na tyto městské stanice pro vybírání mýta, jako »Halt Maut« a pod., provedené vesměs jen v jazyce německém, upravila s textem také v jazyce státním. Ve výroku třetím prohlašuje se pak stížnost, podaná k žal. úřadu do odepření odkladného účinku odvolání z příkazu I. stolice, za bezpředmětnou.

Stížnost obrací se proti všem těmto výrokům. Proti výroku prvnímu namítá především, že předpis čl. 82 odst. 1 jaz. nař., pokud se v něm ustanovuje, že také pro zevní označení obecních úřadoven platí obdobné ustanovení odst. 1, 2 a 3 čl. 81 jaz. nař., vybočuje z mezí daných státní mocí výkonné v § 3 odst. 3 jaz. zák., a že jest proto podle § 55 ústavní listiny neplatný. Výtka tato odůvodněna jest poukazem k tomu, že jazykový zákon mluví v cit. ustanovení jen o jazyku veřejných vyhlášek a zevních označení úřadů samosprávných, kdežto jazykové nařízení upravuje jazykovou otázku také obecních úřadoven. Pojem zevní označení samosprávných úřadů jest prý však zřejmě užší než zevní označení obecních úřadů a úřadoven. V obci jest jen jeden samosprávný úřad, a to jest sídlo městské správy.



Námítka tato jest bezdůvodná. K jejímu vyvrácení stačí poukázati na nář. Boh. A 9003/31, ve kterém byly vysloveny právní názory, že pojem »zevních označení úřadů samosprávných« po rozumu 3. odst. § 3 jaz. zák. zahrnuje v sobě též zevní označení úřadoven obecních, a dále, že předpis čl. 82 odst. 1 vl. nař. č. 17/26 Sb., podle něhož platí pro zevní označení úřadoven obdobné ustanovení odst. 2 čl. 81 téhož nař., jest kryt ustanovením 3. odst. § 3 jaz. zák.

Výběrnám, o něž jde a jež obstarávají agendu spojenou s vybíráním mýta, jehož výtěžek plyne do obecní pokladny, v úředních místnostech k tomu určených, ať jsou kdekoli, nelze upříti charakter obecních (městských) úřadoven podle čl. 82 odst. 1 jaz. nař., neboť jsou to úřední místa tvořící součást obecního (městského) úřadu. Je-li tomu tak a je-li ustanovení jaz. nař., jehož se žalovaný úřad jako právního podkladu pro nařízené jazykové zevní označení oněch výběren dovolal, podle toho, co bylo shora uvedeno, kryto jaz. zákonem, jest stížností uplatněná výtku nezákonnosti nař. rozhodnutí v tomto bodě bezpodstatná.

Druhý příkaz, daný stěžující si obci, aby také nápisy »Halt Maut« a pod., upozorňující na městské výběrny mýta, byly vyhotoveny také v jazyce čsl., odůvodnil žal. úřad ustanovením 2. odst. čl. 81 jaz. nař., podle něhož v obcích, jež mají podle posledního soupisu aspoň 3000 obyvatelů, budiž vyhláška obecního úřadu vydána vždy také jazykem čsl. Z toho, že žal. úřad tento příkaz opřel o cit. ustanovení, jednající jen o vyhláškách, a výslovně vyloučil použití předpisu odst. 6 čl. 81 jaz. nař. o orientačních nápisích, plyne, že uvedený nápis subsumoval pod pojem obecní vyhlášky. Této právní subsumpci vytýká stížnost nezákonnost a dovozuje, že obecní vyhláškou sluší se rozuměti projev vůle k tomu povolaných obecních orgánů, který musí býti jako takový autorisován, což se musí státi nezbytně podpisem odpovědného nařizujícího orgánu, datován, číslován a uváděti zákonný podklad.

Stížnosti nelze však přisvědčiti. Definici vyhlášky nepodává ani jaz. zákon ani jaz. nařízení, a není v nich ani nikde nic ustanoveno, z čeho by se daly vyvoditi nějaké pojmové znaky vyhlášky, ať po její stránce obsahové či formální. Užívá-li nějaká norma nějakého výrazu, aniž sama stanoví pro pojem jím vyjádřený nějaké náležitosti, pak sluší usuzovati, že ho používá v tom přirozeném vlastním smyslu a významu, jaký použitý výraz má v obecné mluvě (sr. § 6 o. z. o.), neboť kdyby mu chtěla dáti nějaký odlišný, zvláštní význam než v jakém se ho obvykle používá, s určitými pojmovými znaky nebo náležitostmi, musila by to nějakým způsobem vyjádřiti, resp. aspoň naznačiti. To se však při užití slova »vyhláška« v jazykových předpisech nestalo. Výrazem tímto rozumí se pak v obecné mluvě podle gramatického smyslu, jaký má, každý projev vůle nejrůznějšího obsahu, učiněný na veřejnost určitou osobou v jakékoli formě. Vyhláška obecního úřadu jest podle toho jakýkoli projev vůle pocházející od tohoto úřadu, resp. od orgánů za něj jednajících, adresovaný širší veřejnosti, ať byl učiněn na jakémkoli podkladě. Předpis čl. 81 odst. 2 jaz. nař. vztahuje se také na veškeré vyhlášky obecních úřadů bez rozdílu, zdali jsou vydávány podle příkazu zákona čili nic, jak nss vyslovil již v nář. Boh. A 10.525/33. Nevyhledává se, aby to byl projev písemný a byl podepsán, jak to stížnost požaduje, neboť pro



požadavek takový nebo nějaký zvláštní jiný není v normách upravujících jazykové právo opory. Ani pouhý nápis, obsahující třeba jen jedno slovo, nelze z pojmu vyhlášky vylučovati, je-li z výrazu v něm použitého patrné, že nejde toliko o nápis orientační, nýbrž že obsahuje nějaký projev vůle, jímž se osoba něco sdělující, žádající, příkazující nebo zakazující obrací na obecnost, na př. nápisem: »Zastavit!« »Pomalů!« a p. Projev vůle může býti dokonce učiněn také jen ve formě pouhých značek, jako je tomu na př. u značek užívaných v automobilové dopravě na silnicích a v ulicích.

Se zřetelem na tyto úvahy není důvodu, proč by z pojmu vyhlášky ve smyslu jazykového práva měl býti vylučován nápis »Halt Maut«, když jest z něho přece docela jasně zřejmo, že ve spojení obou těchto výrazů jest vyjádřen brachylogicky projev vůle, obsahující výzvu, aby řidič povozu, projíždějící kolem takového nápisu, zastavil a zaplatil mýtné. Poněvadž pak nápisy takové pocházely nesporně od stěžující si obce, které bylo vládou povoleno vybírat mýtné, plyne z toho, že subsumpce jich pod pojem obecních vyhlášek ve smyslu ustanovení 2. odst. čl. 81 jaz. nař., jehož skutkový předpoklad popírán není, není nezákonnou. Tím padají také veškeré vývody, jimiž stížnost snaží se dolíčiti, že v jazykovém nařízení není předpisu, o který bylo by možno opřítí příkaz dvojazyčnosti nápisu »Halt Maut«, a že jest proto ponecháno obci, aby jazykovou úpravu vykonala podle své volné úvahy.

Stížnost napadá konečně také poslední výrok žal. úřadu, ve kterém bylo vysloveno, že stížnost obce do odepření odkladného účinku odvolání stala se nař. rozhodnutím bezpředmětnou, namítajíc, že se musí ohraditi proti tomu, že zemský úřad nepřiznal svému opatření odkladný účinek, kteréžto opatření bylo prý žalovaným úřadem kryto. Tomuto obratu nelze rozuměti jinak, než tak, že stížnost se domnívá, že žal. úřad rozhodnutí první stolice, jímž odkladný účinek odvolání byl vyloučen, meritorně potvrdil.

Leč stížnost se mýlí, neboť žal. úřad o odvolání, pokud brojilo proti vyloučení odkladného účinku, věcně vůbec nerozhodl, nýbrž omezil se toliko na to, že prohlásil odvolání po této stránce bezpředmětným, čímž vyjádřil jasně, že v tomto bodě výrok první stolice nepřezkoumával. Proti tomuto postupu, t. j. proti prohlášení bezpředmětnosti nároku na povolení odkladného účinku, nastalé vydáním rozhodnutí žal. min. jako nejvyšší instance správní, jímž byl vyřízen konečně in merito jazykový spor, neformuluje však stížnost žádných stížných bodů podle § 18 zák. o ss. Výrok ten zůstal tedy stížností nedotčen. Snaží-li se stížnost dovoditi, že byly tu splněny zákonné předpoklady pro přiznání odkladného účinku odvolání ve smyslu § 93 úřední instrukce č. 52/1855 ř. z., nepostihuje tím obsahu nař. rozhodnutí v tomto bodě, neboť žal. úřad — jak řečeno — těmito věcnými předpoklady se vůbec nezabýval a je nezkoumal. Poněvadž pak nss podle § 5 zák. o ss může podrobiti své kognici toliko obsah rozhodnutí poslední administrativní stolice, stížnost však proti shora vytčenému obsahu nař. rozhodnutí v příčině nepřiznání odkladného účinku svými námitkami nečelí, miji se její výtky nezákonnosti nař. rozhodnutí, která se obrací vlastně jen proti rozhodnutí první stolice v tomto bodě, cíle (sr. také Boh. A 9003/31).